

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:37
sssjournal.com

pp.3179-3190
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 10/04/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 27/06/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 27.06.2019

OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE ORFF SCHULWERK YAKLAŞIMININ KULLANILMA DURUMLARI

USING ORFF SCHULWERK APPROACH IN PRESCHOOL PERIOD MUSIC EDUCATION

Araş. Gör. Hazel ERCAN

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, hazelercan@hotmail.com, Ankara/TÜRKİYE
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7201-9371>

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1557>

Reference : Ercan, H. (2019). "Okul Öncesi Dönem Müzik Eğitiminde Orff Schulwerk Yaklaşımının Kullanılma Durumları", International Social Sciences Studies Journal, 5(37):3179-3190.

ÖZ

Bu araştırma da Orff yaklaşımının müzik öğretmenleri tarafından çocukların müzik eğitiminde kullanılıp kullanılmadığını saptamak ve Orff Schulwerk ile ilgili öğretmen görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma çeşidi olan tipik durum çalışması yöntemi kullanılmış ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada verileri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşmeler katılımcıların çalıştıkları okulda, okul müdürü ya da öğretmenlerin uygun gördükleri sessiz bir ortamda yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 10 dakika sürmüştür ve öğretmenlerin izni alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Verilerin analizinde, betimsel analiz tekniği ile araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre yapılan vurgular belirlenmiş ve bu öğretmenlerin görüşleri sunulmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğu orff yaklaşımının çocukların yaratıcılıklarını, beden dilini geliştirdiklerini, beyin gelişimine katkı sağladığını ve işitsel zekasını geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu orff yaklaşımını müzik etkinliklerinde haftada bir uyguladıklarını, çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kullandığını söylemişlerdir. Çocuklar için keyifli bir etkinlik olduğunu, çocuğun odaklanmasını ve dikkatlerini toplayabilmesi, çocukların birlik ve beraberliği öğrenmesi açısından avantajları olduğunu belirtmişlerdir. Lisans eğitimleri sırasında yada hizmet içi eğitimler de Orff eğitimini aldıklarını belirten öğretmenler, bu yaklaşımın müzik etkinliklerinde herhangi bir dezavantajının bulunmadığını söylemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, okul öncesi müzik eğitimi, müzik öğretim yaklaşımları, Orff Schulwerk,

ABSTRACT

Purpose of this study is to find out whether Orff approach is utilized by music teachers while teaching music to children or not, and to obtain teacher opinions on Orff Schulwerk. Being a qualitative research model, typical case study was conducted in the research; while convenience sampling method was utilized as one of purposeful samplings. A semi-structured interview form was prepared in order to collect the data of the research. Interviews with the participants were held at the school where they work, as face-to-face and in a quiet place as suggested by the school principal or teachers. The interviews lasted 10 minutes in average, and were recorded upon the consent obtained from the teachers. While analyzing the data, the stresses made depending on the themes asserted by the research questions were identified through descriptive analysis technique and opinions of the teachers were presented. The interviews held with preschool teachers revealed that majority of them believe the Orff approach develops the creativity and body language of children, contribute to their mental development, and improve their auditory intelligence. Most of the teachers stated that they use the Orff approach in their musical activities once a week so as to contribute to their physical and mental development. They also stated that it is a fun activity for children, as well as having the advantages of enabling them to focus their attention and earn the sense of unity and solidarity. Teachers who learned about the Orff approach during their bachelor education or in-service trainings said that the technique has no disadvantages in musical activities.

Key Words: Preschool period, preschool music education, music teaching approaches, Orff Schulwerk.

1. GİRİŞ

Okul öncesi dönem, insan gelişiminin ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu dönemdir. Çocuğun bu dönemde algıları üst düzey açıktır ve çevresi ile sürekli etkileşim halindedir. Ama sadece aileden ve çevreden alınan eğitim çocukların gelişim özelliklerini ön plana çıkarmak için yeterli değildir. Çocukların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri ortama ve bu konuda eğitilmiş kişilere ihtiyacı vardır. Bu da okul öncesi eğitimin önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de, okul öncesi kurumlarında uygulanan etkinlikler arasında müzik etkinliklerinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Müzik etkinlikleri için gerekli ortamın hazırlanmasında ise okul öncesi öğretmenlerinin rolü büyüktür. Müzik etkinlikleri için gerekli ortam öğretmen tarafından çocukların ihtiyacına cevap verecek nitelikte ve en iyi şekilde düzenlenmelidir. Okul öncesi müzik eğitiminin amaçları, çocukların duyuşsal, devinışsel, bilişsel ve sosyal gelişimlerine yardımcı olmak, duygu, düşünce ve izlenimlerini müzik ile ifade etmelerini sağlamak, çocukta var olan yaratıcılığı ortaya çıkarmak ve ana dilin gelişimini sağlayarak onları temel eğitime hazırlamaktır (Göncü, 2010:355).

Bir çocuk için müziğe göre hareket etme, şarkı söyleme ve ritim tutma içgüdüsel olarak yaptıkları eylemlerdir. Müzik etkinlikleri, çocukların kendi deneyimlerine fırsat verdiği ve gelişim alanlarını desteklediği için okulöncesi çocukların yaşamlarında kullanılması gerekmektedir (Mavesky, 2002).

Yaratıcı bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir yeri olan müzik etkinliklerinin, günümüzde etkililiği deneylerle kanıtlanmış çağdaş müzik eğitimi yöntem, teknik ve yaklaşımları ile sunulması gerekmektedir. Güncel araştırma sonuçlarına göre günümüzde okul öncesi dönemde en çok kullanılan müzik öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımlarının Dalcroze, Carabo-Cone, Kodály, Suzuki, Renklemeli ve Orff olduğu anlaşılmaktadır (Tufan ve Sökezoğlu, 2009:3).

Okul öncesi müzik eğitiminde kullanılan özel öğretim yöntemlerinden ilki Orff - Schulwerk yaklaşımıdır. Orff yaklaşımı çocuğu hareketlerinde özgür kıldığı ve doğaçlayarak özgürce müzik yapma yeteneğini geliştirdiği, ilk önce nota öğretimiyle yola çıkmaması kısacası çocuğu hiçbir şekilde sınırlamadığı için halen güncelliğini korumakta ve birçok eğitmen tarafından uygulanmaktadır (Sungurtekin, 2005).

Alman besteci Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilen bu yöntemde çocuğun ritim duygusunun ve yaratıcılığının geliştirilmesi amaçlanır. Ezgili-ezgisiz vurmali çalgılar olan Orff çalgıları dört-beş yaş çocuğunun çalabileceği bir çalma kolaylığına sahiptir. Bu nedenle okul öncesinde Orff çalgıları en çok tercih edilen ve kullanılan çalgılardır (Özen, 2004:61).

Orff-Schulwerk yaklaşımında çocuk, kendini tanımaya ve anlatmaya başlar. Öncelikle bulunduğu ortamı tanımaya ve kendisine tanıdığı imkânları bulmaya çalışır. Sonrasında ise kendi vücudunu keşfetmeye başlar. Ellerinin, kollarının, ayaklarının ve diğer uzuvlarının farkına varır. Vücudunun hangi bölgesinden nasıl farklı sesler çıkarabileceğini araştırır, dener ve bulur. Vücudunu kullanmayı ve onu bir enstrüman gibi çalmayı öğrenir. Her çocuk, kendi ritmini yaratır ve bu ritimle kendini anlatır. Carl Orff’a göre ritim öğretilmez, ritim hayattır ve o yalnızca doğabilir (Jungmair, 2003).

Çocukların vücutlarının kontrolünü kazanmalarında, müzik eşliğinde dans etmeleri etkili olmaktadır. Hoplama, zıplama, yürüme ve koşma vücudun hareket kapasitesini geliştirmekte, bunun yanında el çırpma, dizlere vurma, parmak şıklatma, ayak vurma gibi hareketler de ritim üretmelerine ve doğaçlama yapmalarına yardımcı olmaktadır. Çocukların işbirliği yaparak birbirlerine uyum sağlaması, birlikte çalması, eğlenceyi paylaşması, temel sosyal davranış biçimlerini öğrenmelerinin yanında öz saygılarının da gelişmesine yardımcı olur. Böylece çocuklar, kendi bireysel çözümlerine güvenmeyi öğrenerek, bireysellikle sosyalleşme arasındaki dengeli tavrı daha kolay bulabilirler (Tufan ve Sökezoğlu, 2009:4).

Orff çalgılarının taşınmasının kolay oluşu, akort etme sorununun olmayışı, ses çubuklarının çocuklar tarafından kolaylıkla değiştirilebilir oluşu, müziği kendisi yaparak ve yaşayarak öğrenmesi, sorumluluk duygusunu geliştirmesi, çocuklarda ritim duygusu ve ezgi kavramını geliştirmesi, küçük kas, büyük kas gelişimini sağlaması, çocuklara oyun içinde müzik gelişimlerine katkı sağlaması, eşlik yapma ve söyleme becerilerini geliştirmesi sebeplerinden dolayı tercih edilmektedir.

Carl Orff'un müzik eğitimi yaklaşımında çalgılar basit ve kolay çalınabilir şekilde tasarlanmıştır. Bu çalgılar şu şekilde kategorize edilmektedir:

- Çubuklu Çalgılar: Ksilofon, metalafon, çingıraklı veya zilli çalgılar olarak isimlendirilen metal çalgılar.
- Derili Çalgılar: Trampetler, bongolar, farklı büyüklüklere ve çalma özelliklerine (elle ya da tokmakla) sahip davullar bulunmaktadır.
- Ritim Çalgıları: Ritim sopaları, çelik üçgenler, ziller, marakaslar, kastanyetler, guirolar, agogolar, farklı kültür farklı kullanım özellikleri ve ses tınlarına sahip materyallerden oluşur.
- Ses Yapı Taşları

1.1. Problem Durumu

Müzik öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımları okul öncesi çocukların müzik eğitimi gelişimlerinde ve sosyal gelişimlerinde büyük bir önem taşımaktadır. Alan yazında okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde uyguladıkları yöntem, teknik ve yaklaşımlarını inceleyen araştırma sayısı yok denilecek kadar azdır. Türkiye'de ve alan yazında okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde uyguladıkları yöntem, teknik ve yaklaşımlarından biri olan Orff Schulwerk yaklaşımının kullanılabilirliğini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmanın problem cümlesi "Okul öncesi dönem müzik eğitiminde orff schulwerk yaklaşımının kullanılma durumları nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir.

Bu ana problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlerin yanıtları aranmıştır.

1.2. Alt Problemler

- Okul öncesi dönem müzik etkinliklerinde uygulanabilecek yöntem, teknik ve yaklaşımlardan Orff Schulwerk yaklaşımı ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?
- Müzik etkinliklerinizi planlarken Orff Schulwerk yaklaşımına ne sıklıkta yer veriyorsunuz?
- Orff Schulwerk yaklaşımını etkinliklerinizde hangi amaçlar doğrultusunda uyguluyorsunuz?
- Uyguladığınız bu Orff Schulwerk yaklaşımının, müzik etkinliklerini yaparken size sağladığı avantaj ve dezavantajlar nelerdir?
- Müzik etkinliklerinizde uyguladığınız Orff Schulwerk yaklaşımı hakkında herhangi bir eğitim aldınız mı? (Lisans, yüksek lisans aşamasında veya hizmet içi eğitim)

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacını, okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan müzik eğitime yönelik Orff Schulwerk yaklaşımının uygulanabilirliği oluşturmaktadır. Orff yaklaşımının müzik öğretmenleri tarafından çocukların müzik eğitiminde kullanılıp kullanılmadığını saptamak ve Orff Schulwerk ile ilgili öğretmen görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında, müzik eğitiminde Orff Schulwerk yaklaşımının uygulanabilirliğini tespit etmek ve buna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Ayrıca, alan yazındaki azlığı göz önünde bulundurulursa, okul öncesi müzik

eğitiminde kullanılan yaklaşımlar ile ilgili daha sonra yapılacak çalışmalara kaynak oluşturulması, öneriler geliştirilmesi, yeni düşünce ve araştırma konularının yaratılması bakımından önemlidir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yer verilmektedir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma teknikleri temel alınarak desenlenmiş ve betimsel bir durum saptaması niteliğindedir. Araştırmada nitel araştırma çeşidi olan tipik durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmalarında amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Bu çalışmanın verilerini toplamak için nitel araştırmalarda kullanılan görüşme tekniği, görüşme teknikleri içerisinde de yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek; iki uç arasında yer almaktadır (Karasar, 1999).

Öğretmenlerin görüşme formuna kaydedilen cevaplarından elde edilen verilerin çözümlenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre oluşturulur. Betimsel analizde görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006) ve Berg (2009)'e göre, kolay ulaşılabilir durum örneklemede, araştırmacı erişilmesi kolay ve yakın olan denekler üzerinde çalışmayı seçer. Yıldırım ve Şimşek (2006)'e göre, araştırmacının diğer örnekleme yöntemlerini kullanma olanağının bulunmadığı durumlarda kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği kullanılır ve bu teknik araştırmaya hız ve pratiklik sağlar. Lincoln ve Guba'nın (1985)' da belirttiği gibi örnekleme alınan kişilerle ilgili durumun doyurucu bir açıklamasını yapabilmek için 12'den az ve 20'den fazla olmayacak bir biçimde örneklemin seçilmesine özen gösterilmelidir. Nitel çalışmalarda dikkate alınan bu ilkeye uygun olarak bu araştırmada Ankara ilinde okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenler arasından 13 öğretmen araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Bu okullarda görev yapan öğretmenlerle ön görüşme yapılmış ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlerle ders saatleri dışında randevu alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların doğrudan görüşleri aktarılırken Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlar kullanılmıştır. Aşağıda, Tablo 1'de görüşmeye katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin kişisel bilgileri

	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Kıdem	Mezun Olunan Okul
Ö1	Kadın	40	9 yıllık	Konya Üniversitesi
Ö2	Kadın	32	6 yıllık	Atatürk Üniversitesi Önlisans
Ö3	Kadın	28	3 yıllık	Atatürk Üniversitesi Önlisans
Ö4	Kadın	56	33 yıllık	Gazi Üniversitesi
Ö5	Kadın	24	4 yıllık	Anadolu Üniversitesi
Ö6	Kadın	50	11 yıllık	Atatürk Üniversitesi
Ö7	Kadın	32	13 yıllık	Cebeci Kız Meslek Lisesi
Ö8	Kadın	24	2 yıllık	Cumhuriyet Üniversitesi
Ö9	Kadın	23	1 yıllık	Ankara Üniversitesi
Ö10	Kadın	24	2 yıllık	Başkent Üniversitesi
Ö11	Kadın	24	4 yıllık	Hitit Üniversitesi
Ö12	Kadın	58	40 yıllık	Gazi Üniversitesi
Ö13	Kadın	30	4 yıllık	Atatürk Üniversitesi

Tablo 1’de görüldüğü gibi görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerinin tamamı kadındır. Öğretmenlerden bir tanesinin 1 yıl, iki tanesinin 2 yıl, bir tanesinin 3 yıl, üç tanesinin 4 yıl, bir tanesinin 6 yıl, bir tanesinin 9 yıl, bir tanesinin 11 yıl, bir tanesinin 13 yıl, bir tanesinin 33 yıl, bir tanesinin 40 yıl mesleki kıdemi bulunmaktadır. Öğretmenlerin mezun oldukları okula bakıldığında, dördünün Atatürk Üniversitesi’nden, bir tanesinin Anadolu Üniversitesi’nden, iki tanesinin Gazi Üniversitesi’nden, bir tanesinin Cebeci Kız Meslek Lisesi’nden, bir tanesinin Cumhuriyet Lisesi’nden, bir tanesinin Ankara Üniversitesi’nden, bir tanesinin Başkent Üniversitesi’nden ve bir tanesinin de Hitit Üniversitesi’nden mezun oldukları görülmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verileri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular, alan yazın taraması yapılarak ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Oluşturulan görüşme soruları araştırma kapsamındaki öğretmenlere yöneltilmiştir. Görüşmeler katılımcıların çalıştıkları okulda, okul müdürü ya da öğretmenlerin uygun gördükleri sessiz bir ortamda yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 10 dakika sürmüş ve öğretmenlerin izni alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Verilerin analizinde, betimsel analiz tekniği ile araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre yapılan vurgular belirlenmiş ve bu öğretmenlerin görüşleri sunulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri sunulurken, direkt alınarak tırnak içinde verilmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3. BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Okul öncesi dönem müzik etkinliklerinde uygulanabilecek yöntem, teknik ve yaklaşımlardan Orff Schulwerk yaklaşımı ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Öğretmenlerden dört tanesi (Ö1, Ö2, Ö3, Ö12) çocukların yaratıcılıklarını geliştirdiğini, dört tanesi (Ö1, Ö8, Ö9, Ö10) beden dilini geliştirdiğini, üç tanesi (Ö5, Ö6, Ö12) beyin gelişimine katkı sağladığını, üç tanesi (Ö4, Ö6, Ö13) işitsel zekasını geliştirdiğini, üç tanesi (Ö7, Ö11, Ö13) çocuk gelişimine katkı sağladığını, iki tanesi (Ö6, Ö8) çocukların birlikte hareket etmesini sağladığını, iki tanesi (Ö6, Ö11) bir ritim çalışması olduğunu, bir tanesi (Ö1) çocuğun kendini ifade etmesi, bir tanesi (Ö4) çocukların odaklanmasını geliştirdiğini, bir tanesi de (Ö13) temel müzik eğitimi olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler, bu düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir;

Ö1: "Öncelikle çocuğun beden dilinin gelişmesinde, kendisini ifade etmesinde, yaratıcılığının geliştirilmesinde önemli katkısı vardır."

Ö2: "Çocukların kabiliyetlerini ve yaratıcılıklarını görmemi sağladı."

Ö3: "Çocuklarla çubuklarla, bardaklarla, şişelerle çalışabiliyoruz. Yaratıcılıklarını görmemizi sağlıyor."

Ö4: "Öğretmene odaklanabilmesi, hareketleri tekrar edebilmesi, odaklanması ve işitsel zekası için önemsiyoruz."

Ö5: "Çocuğa beyin gelişimi olarak katkısı olduğunu söyleyebilirim."

Ö6: "Bir ritim çalışması, bir beyin egzersizi, birlikte hareket etme, ses ayırt etme."

Ö7: "Çocuk gelişimi için önemli olduğunu düşünüyorum."

Ö8: "Çocuğun ritim kalıplarına alışması ve kendi üzerinde uygulaması, birlikte hareket etmesi."

Ö9: "Sadece müzik olmadığını, vücudunu kullanabileceği bir yaklaşım."

Ö10: "Bedenini kullanarak daha çok adapte oluyor."

Ö11: "Bir ritim çalışması aslında. Vurmalı çalgılar çocukların gelişimi için oldukça faydalı."

Ö12: " Çocukların zihinsel gelişimine ve yaratıcılığına katkısı olduğunu düşünüyorum."

Ö13: "Çocuğu ve müzik kulağını geliştirdiğini düşünüyorum. Temel müzik eğitimi diyebiliriz."

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğu orff yaklaşımının çocukların yaratıcılıklarını, beden dilini geliştirdiklerini, beyin gelişimine katkı sağladığını ve işitsel zekasını geliştirdiğini ifade etmişlerdir.

3.2. Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik etkinliklerinizi planlarken Orff Schulwerk yaklaşımına ne sıklıkta yer veriyorsunuz?

Öğretmenlerden altı tanesi (Ö1, Ö5, Ö6, Ö10, Ö11, Ö13) haftada bir gün yer verdiğini, üç tanesi (Ö3, Ö7, Ö12) haftada üç gün yer verdiğini, iki tanesi (Ö4, Ö6) hergün yer verdiğini, bir tanesi (Ö9) iki haftada bir yer verdiğini ve bir tanesi de (Ö2) ayda bir orff çalışmalarına yer verdiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler, şu cümlelerle ifade etmişlerdir;

Ö1: " Haftada bir çalışma yaparak her ay bir ürün çıkartıyoruz."

Ö2: "Programım yoğun olduğu için ayda bir çalışma yapabiliyorum."

Ö3: "Haftada üç gün çalışmalara yer veriyorum."

Ö4: "Her gün yarım saat çalışarak ayda bir ürün çıkartıyoruz."

Ö5: "Haftada bir gün çocuklarla çalışıyoruz."

Ö6: "Haftada bir gün normalde ama etkinlik zamanı hergün çalışmaktayız."

Ö7: "Haftada üç gün yer veriyorum."

Ö8: "Haftada iki gün yer vermeye çalışıyorum."

Ö9: "İki haftada bir en azından koymaya çalışıyorum."

Ö10: "Haftada bir en azından olmasına dikkat ediyorum."

Ö11: "Haftada bir gün çalışmalar yapıyoruz."

Ö12: "Haftada üç gün müzik öğretmenleri ile birlikte çalışıyoruz."

Ö13: "Haftada bir gün uyguluyoruz."

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğu orff yaklaşımını müzik etkinliklerinde haftada bir uyguladıklarını belirtmişlerdir. Orff yaklaşımının çocuklar üzerindeki olumlu etkileri düşünülürse, öğretmenlerden iki tanesinin iki haftada bir ve ayda bir çalışma yapması şaşırtıcı.

3.3. Araştırmanın Üçüncü Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Orff Schulwerk yaklaşımını etkinliklerinizde hangi amaçlar doğrultusunda uyguluyorsunuz?

Öğretmenlerin beş tanesi (Ö2, Ö5, Ö6, Ö9, Ö11) çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kullandığını söylerken, üç tanesi (Ö2, Ö8, Ö13) çocukların ritim kalıplarını tekrar edebilmesi amacıyla ve üç tanesi (Ö8, Ö10, Ö12) ise müziksel gelişimleri için uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin iki tanesi (Ö7, Ö9) diğer derslerine katkı sağlaması için, iki tanesi (Ö4, Ö12) odaklarını geliştirmek için, iki tanesi (Ö1, Ö3) çocukların sosyal gelişimleri için ve bir tanesi de (Ö3) görsel zeka gelişimleri için uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bu düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir;

Ö1: "Çocukların sosyal gelişimlerine katkı sağlaması amacıyla uyguluyoruz. Arkadaşlarıyla ve akranlarıyla iletişimi geliştiriyor."

Ö2: " Beden dilini kullanarak ritim duygusunun gelişmesini amaçlıyoruz."

Ö3: "Çocuklar iş birliği içinde olmayı öğreniyorlar. Görsel ve matematiksel zekaları için çok faydalı."

Ö4: " Öğretmen ve çocuk arasındaki sınıf yönetimi becerisinin gelişmesi ve öğretmene odaklanması için kullanıyoruz."

Ö5: "Çocukların hem bedensel hem de zihinsel gelişimleri için etkinliklerimizde kullanıyoruz."

Ö6: "Tamamen beyin çalışması olarak kullanıyoruz, beyin gelişimleri için. Aynı anda hareket etmeleride önemli."

Ö7: "Bütünleştirilmiş gidiyorum uygulamalarımda. Türkçe ve matematik derslerinde bile kullanıyorum."

Ö8: "Çocukların müzik kulağı gelişimleri ve ritim kalıplarını tekrar etmesi amaçlı çalışmalarında yer veriyorum."

Ö9: "Matematik ve fen etkinliklerinde dahil her etkinlikte kullanıyoruz. Çocuğun beyin gelişimi açısından uygulamalarda yer veriyoruz."

Ö10: "Çocuğun dikkatini toplayarak müziksel gelişimlerine katkı sağlamak için uyguluyoruz."

Ö11: "Çocuğun bedensel ve zihinsel gelişimi olmak üzere her türlü gelişimleri için çalışmalarında Orff'a yer veriyorum."

Ö12: "Çocuğun müzik kulağını geliştirmek amaçlı ve dikkatini toplayabilmesi amacıyla çalışmalarında kullanıyorum."

Ö13: "Çocukların şarkılara eşlik edebilmesi ve bunuda ritim tutarak eşlik etmesi amacıyla kullanıyoruz."

Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Orff yaklaşımını, çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kullandığını söylemişlerdir. Orff yaklaşımı temelinde ritim çalışmaları olduğu göz önünde bulundurulursa, öğretmenlerin bir diğer çoğunluğunun ritim çalışmaları için kullanmaları beklenen bir durumdur.

3.4. Araştırmanın Dördüncü Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Uyguladığınız bu Orff Schulwerk yaklaşımının, müzik etkinliklerini yaparken size sağladığı avantaj ve dezavantajlar nelerdir?

Sağladığı avantajlar;

Öğretmenlerin altı tanesi (Ö4, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13) çocuklar için keyifli bir etkinlik olduğunu, dört kişi (Ö2, Ö10, Ö11, Ö13) çocuğun odaklanmasını ve dikkatlerini toplamayabilmek için, üç tanesi (Ö3, Ö6, Ö8) çocukların birlik ve beraberliği öğrenmesi, iki tanesi (Ö1, Ö12) çocukların yaratıcılıklarını geliştirdiğini, iki kişi (Ö9, Ö12) çocukların aktif katılımlarını sağlamak için avantajları olduğunu, iki tanesi de (Ö6, Ö11) orff'un çocuklar için bir disiplin olduğunu belirtmişlerdir. Birer kişi de çocukların beden dili gelişimleri (Ö1), görsel ve işitsel gelişimleri (Ö5), çocukları daha iyi tanıyabilme (Ö7), çocukların duyu organlarını geliştirmesi (Ö10), çocukların görev sorumluluğu alabilmesi (Ö13) açısından avantajları olduğunu belirtmiştir. Bu düşüncelerini şu sözlerle ifade etmişlerdir;

Ö1: "Gelişim alanlarındaki çocuğu desteklemek açısından avantajları var. Mesela beden dili gelişimi ve yaratıcılıklarının gelişiminde etkisi var."

Ö2: "Değişik konular öğrendiler. Değişik geldiği için dikkatleri gelişti."

Ö3: "Çocuklar uyum içinde oluyorlar ve birlik beraberliği öğreniyorlar."

Ö4: "Çocuğun öğretmeniyle birlikte müziğin iyileştirici etkisinden daha keyifli bir şekilde faydalanması bizim kazanımımızdır."

Ö5: "Çocukların görsel ve işitsel gelişimlerini olumlu yönde etkiliyor."

Ö6: "Çocukların komut alması çok iyi oldu. Birlikte hareket etmeyi öğrendiler. Orff'un bir disiplin anlayışı olduğunu düşünüyorum."

Ö7: "Çocuğun özelliklerini anlıyor ve daha iyi tanıyoruz.. Mesela kızgın olan bir çocuk davula daha sert vurabiliyor."

Ö8: "Çocuklar grup halinde eğleniyorlar. Birlik ve beraberliği öğreniyorlar."

Ö9: "Çocukları aktif katabiliyorsun erkinliklere. Enerjilerini yönlendirebiliyorsun."

Ö10: "Çocukların keyif alabilmesi, duyu organlarını geliştirmesi, adaptasyonlarını geliştirmesi açısından avantajları olduğunu düşünüyorum."

Ö11: "Dikkatlerini daha çok ve çabuk topluyorlar. Hem oyun hem disiplin ikisi bir arada öğreniyorlar."

Ö12: "Çocuk gelişiminde bir çok avantajları var. Mesela müziği sevmesi, aktif olması, daha özgür olması gibi."

Ö13: "Çocuğun dikkati geliyor. Keyifli bir etkinlikle görev sorumluluklarını aldıklarını düşünüyorum."

Okul öncesi öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda, çok büyük bir çoğunluğun çocuklar için keyifli bir etkinlik olduğunu avantaj olarak belirttikleri saptanmıştır. Ayrıca çocuğun odaklanamaması ve dikkatlerini toplamayabilmesi, çocukların birlik ve beraberliği öğrenmesi açısından da avantajlı olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak bir çok avantajı olduğu düşüncesine ulaşılmıştır.

Sağladığı dezavantajlar;

Öğretmenlerin altı tanesi (Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13) herhangi bir dezavantajı olmadığını, üç kişi (Ö1, Ö2, Ö6) etkinlik bulmakta zorlandıklarını, iki kişi de (Ö1, Ö3) ufak kazalar yaşandığını dezavantaj olarak belirtmişlerdir. Birer kişide yeterli birikimlerinin olmayışı (Ö4), çocuklarda düzeni yakalamanın zorluğu (Ö8) ve materyal bulmanın zorluğu (Ö9) gibi dezavantajları olduğunu söylemişlerdir. Bunu şu cümlelerle dile getirmişlerdir;

Ö1: "Bazen ritim çubuğu kullandığımız zaman ufak kazalar olabiliyor. Etkinlik bulmakta soun yaşıyorum."

Ö2: "Etkinlik bulmakta zorlandım. Ama bulduktan sonra hiç bir sorun yaşamadım."

Ö3: "Çalışırken bazen ufak tefek kazalar olabiliyor mesela ritim çubuklarıyla."

Ö4: "Okul öncesi dönemdeki çocuklarda belki yeterli uzmanlığımızın olmamasından kaynaklı, belki öğretmenlerimizin çocukların seviyesine inmekte zorlanması nedenlerinden çocuğun motivasyonunu sağlamakta güçlük çekmekteyiz."

Ö5: "Benim için dezavantajı yok."

Ö6: "Müzik bulmakta zorluk çektik. Müzik öğretmeninden istedik vermedi. Youtube'dan bulduklarımızla idare ettik. Programımız olsa çok daha kolay yol alabilceğimizi düşünüyorum."

Ö7: "Müziği sevmeyen çocuk olabiliyor. Ozman da çalmıyor. Yani bir dezavantajını görmedim."

Ö8: "Küçük yaş grubunda belli bir düzeni yakalamak baya zor oluyor."

Ö9: "Dezavantajı materyal diyebilirim. Ama her türlü şeyi kullanabiliyoruz. Mesela Küçük bir top, masa, çocukların elleri gibi."

Ö10: "Herhangi bir dezavantajını görmedim."

Ö11: "Herhangi bir dezavantajını yaşamadık."

Ö12: "Ben daha önce hiç dezavantajını görmedim"

Ö13: "Dezavantajı olduğunu düşünmüyorum."

Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin nerdeyse yarısı, orff yaklaşımının müzik etkinliklerinde herhangi bir dezavantajının bulunmadığını söylemişlerdir. Bunun yanında etkinlik bulmakta zorlandıklarını, ufak kazalar yaşadıklarını dezavantaj olarak belirtmişlerdir.

3.5. Araştırmanın Beşinci Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik etkinliklerinizde uyguladığınız Orff Schulwerk yaklaşımı hakkında herhangi bir eğitim aldınız mı? (Lisans, yüksek lisans aşamasında veya hizmet içi eğitim)

Öğretmenlerden on bir tanesi (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12) lise eğitimi, lisans eğitimi yada hizmet için eğitimi sırasında eğitim aldığını söylerken, iki tanesi (Ö2, Ö13) hiç bir eğitim amadığını söylemiştir. Bunu şu sözlerle dile getirmişlerdir;

Ö1: "Tuncer Ediz Toksoy'un eğitimlerine üç kez katıldım. Lisans eğitiminde de almıştım."

Ö2: "Hiç bir eğitim almadım. Sadece internetten kendi araştırdıklarımla çocuklara uyguluyorum."

Ö3: "Okulda aldım. Gerekli seminerlere de katılıyorum."

Ö4: "Gazi Üniversitesi'nde derslerde eğitimini aldım."

Ö5: "Sadece okulda aldım."

Ö6: "Lisans eğitimimde almadım. Ercan Mertoğlu'nun bazı derslerine katıldım."

Ö7: "Onur Erol'dan eğitim aldım."

Ö8: "Lisans eğitimi sırasında aldım."

Ö9: "Lisans eğitimi aşamasında aldım."

Ö10: "Hizmet içi kurslarda aldım."

Ö11: "Çocuk gelişimi kursunda aldım."

Ö12: "Orff kurslarına katıldım bir kaç kez."

Ö13: "Ben eğitimini almadım. Ama eğitime katılacağım en kısa sürede."

Yapılan görüşmeler sonucunda büyük bir çoğunluğun lisans eğitimleri sırasında yada hizmet içi eğitimler de orff eğitimini aldıkları saptanmıştır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Okul öncesi öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin büyük çoğunluğu orff yaklaşımının çocukların yaratıcılıklarını, beden dilini geliştirdiklerini, beyin gelişimine katkı sağlamadığını ve işitsel zekasını geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Kuşcu (2010) da araştırmasında, deneme grubu çocuklarına Orff-Schulwerk yaklaşımı uygulanarak yapılan müzik etkinlikleri sonrasında dikkat becerileri son test puan ortalamaları, kontrol grubu çocukların son test puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu durumda iki araştırmaların sonuçları çocukların gelişimlerine katkısı açısından benzerlik göstermektedir.

Ayrıca, Öziskender ve Güdek (2013) yapmış oldukları çalışmada, Orff Schulwerk yaklaşımı ile verilen okul öncesi müzik eğitiminin, bu eğitimin verilmediği okul öncesi 6 yaş grubu çocuklara göre "Kişiler Arası İletişim, Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama, Sözel Açıklama, Amaç Oluşturma, Görevleri Tamamlama Becerileri" sosyal becerilerinin daha fazla geliştikleri saptanmıştır. Kuşcu, Kayılı ve Barışeri (2013) çalışmalarında, Orff Schulwerk pedagojisi ile müzik eğitimi dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının müzik eğitimine ilişkin tutumlarını olumlu yönde katkı sağladığı ve geleneksel müzik öğretim metotlarına göre daha etkili olduğu söylenebilir sonucuna ulaşılmıştır. Gürgeç (2009) araştırmasında, Orff Schulwerk ile işlenen derslerin müziksel işitme becerisini geliştirmede

diğerlerine göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak Orff Schulwerk ile işlenen derslerin, hareket, dans ve oyun çerçevesinde organize edilmesi, öğrenilen konuların kavramsal olarak değil çocukların hareket ederek, dans ederek, şarkı ve tekerleme söyleyerek, çalgı çalarak hissetmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Sandıkçı (2017) yapmış olduğu çalışmasında Orff çalgılarıyla verilen eğitim, çocukların müzik ile uğraşmaları hem eğlenmelerine hem de eğitilmeleri açısından yararlıdır. Çocuğun sosyalleşme, dinleme alışkanlığı, disiplin, dil gelişimi, özgüven, akciğer gelişimi, beyinin erken gelişimi, konsantrasyon gelişiminde çok önemli yer tutmaktadır sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gürgen (2007) araştırmasında, Orff-Schulwerk ve Kodály Yöntemi'nin öğrencilerin müziksel işitme becerileri gelişiminde geleneksel müzik öğretimine göre anlamlı derecede daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kuşcu (2017) çalışmasında, Orff-Sculwerk pedagojisi destekli müzik eğitim programı ile müzik eğitimi alan deney grubu çocukların son test puan ortalamalarının, kontrol grubu çocukların son test puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çoğunluğu orff yaklaşımını müzik etkinliklerinde haftada bir uyguladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden altı tanesi haftada bir gün yer verdiğini, üç tanesi haftada üç gün yer verdiğini, iki tanesi hergün yer verdiğini, bir tanesi iki haftada bir yer verdiğini ve bir tanesi de ayda bir orff çalışmalarına yer verdiğini belirtmişlerdir. Dalgın ve Sözbir (2019) çalışmalarında, öğretmenlerin müzik etkinliklerinde ikinci sırada Orff çalışmalarının kullanıldığını ve öğretmenlerden yedi tanesi müzik etkinliklerine her gün yer verdiklerini, üç tanesi haftada 3 gün yer verdiğini, iki tanesi haftada 2 gün yer verdiğini, bir tanesi ise haftada 1 gün yer verdiğini belirtmiştir sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu iki çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda müzik etkinliklerinin çocukların hangi gelişim alanlarını desteklediği konusundaki öğretmen görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Orff yaklaşımını, çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kullandığını söylemişlerdir. Sözbir ve Çakmak (2016)'ın araştırmasına bakıldığında müzik etkinliklerinin çocukların hangi gelişim alanlarını desteklediği konusundaki görüşlerine bakıldığında öğretmenlerin çoğu psiko-motor gelişim alanını, yarıya yakını bilişsel alanı, yarısı dil alanını, dört tanesi sosyal- duygusal alanı ve bir tanesi de öz bakım alanını desteklediğini belirtmişlerdir. Dalgın ve Sözbir (2019)'in çalışmasında, müzik etkinliğinin, çocukların bilişsel gelişimi alanını desteklediğini, öğretmenlerden iki tanesi sosyal-duygusal alanı ve bir tanesi de dil gelişim alanını desteklediğini ifade etmişlerdir sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmalar müzik etkinliklerinin ve müzik etkinliklerinin bir parçası olan Orff yaklaşımının kullanımı açısından benzerlik göstermektedir.

Kullanılan Orff yaklaşımının müzik etkinliklerindeki avantaj ve dezavantajlarına baktığımızda, çok büyük bir çoğunluğun çocuklar için keyifli bir etkinlik olduğunu avantaj olarak belirttikleri saptanmıştır. Ayrıca çocuğun odaklanması ve dikkatlerini toplamayabilmesi, çocukların birlik ve beraberliği öğrenmesi açısından da avantajlı olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak bir çok avantajı olduğu düşüncesine ulaşılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin nerdeyse yarısı, orff yaklaşımının müzik etkinliklerinde herhangi bir dezavantajının bulunmadığını söylemişlerdir. Bunun yanında etkinlik bulmakta zorlandıklarını, ufak tefek kazalar yaşadıklarını dezavantaj olarak belirtmişlerdir. Dalgın ve Sözbir (2019) çalışmasında, müzik etkinliklerinde kullanılan yaklaşımların herhangi bir dezavantajı olmadığını, uygulanan yöntem, teknik ya da yaklaşımların eğlenerek öğrenme fırsatı sunmasının avantajlardan biri olduğunu çocuklarda ritim duygusunu geliştirdiği avantajlarına ulaşılmıştır. Bu iki çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda büyük bir çoğunluğun lisans eğitimleri sırasında yada hizmet içi eğitimler de orff eğitimini aldıkları saptanmıştır. Dalgın ve Sözbir (2019) çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerin, lisans eğitimleri sırasında müzik eğitimi yaklaşımlarını aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki çalışma birbiriyle paralellik göstermektedir.

4. 2. Öneriler

- Okul öncesi müzik eğitiminde çocukların her anlamda gelişimlerini desteklemek için Orff Schulwerk yaklaşımı uygulamalarına daha sık yer verilmesi önerilmektedir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini geliştirmesi ve daha kapsamlı etkinlik yapabilmeleri adına Orff Schulwerk yaklaşımı hakkında eğitimler almaları önerilmektedir.
- Okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenlere müzik etkinlikleri uygulamaları için daha kapsamlı program hazırlanmalı ve yaklaşımlar ayrıntılı bir şekilde işlenmelidir.
- Müzik etkinliklerinde kullanılan diğer yaklaşımlarında, çocukların gelişimleri üzerindeki etkisinin araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Berg, B. (2009). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. America: Allyn & Bacon.
- Göncü, İ. (2010). "Okul Öncesi Eğitimde Müzik Eğitiminin Temel Sorunları", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2): 355- 362.
- Gürgen, E. T. (2007). "Orff Schulwerk ve Kodály Yöntemi'nin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarki söyleme becerileri üzerindeki etkileri", *Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.
- Gürgen, E., T. (2009). Farklı müzik eğitimi yöntemlerinin öğrencilerin müziksel becerileri üzerindeki etkileri. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu.
- Jungmair, U. E. (2003). "Geçmiş ve Geleceğe Bakış", *Info, Sayı:3*, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. (8. Baskı), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kuşcu, Ö. (2010). "Orff-schulwerk yaklaşımı ile yapılan müzik etkinliklerinin okulöncesi dönemdeki çocuklarının dikkat becerilerine etkisi", *Yüksek Lisans Tezi, Konya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.
- Kuşcu, Ö., Kayılı, G. & Barışeri, N. (2013). "Okul Öncesi öğretmen adaylarının müzik eğitimine ilişkin tutumlarına Orff Shulwerk pedagojisinin etkisi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1): 372-380, ISSN: 2146-9199.
- Kuşcu, Ö. (2017). "Orff-Schulwerk pedagojisi destekli müzik eğitim programının 5 yaş çocuklarının yaratıcılıklarına etkisi", *Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.
- Lincoln, Y.S. & Guba, E.G., (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Mavesky, M. (2002). *Creative Activities for Young Children*. 7th Edition. USA: Delmar Adivision Of Thomson Learning Printer.
- Özen, N. (2004). "Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2): 57-63.
- Öziskender, G. & Güdek, B. (2013). "Orff yaklaşımı ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkileri", *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (3): 213-232.

- Sandıkçı, E. A. (2017). "Orff çalgılarının ana sınıfıçağındaki çocukların ritim becerilerinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Sungurtekin, Ş. (2005). "Orff Çalgılarının Okul müzik eğitimindeki yeri ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalarının değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Tufan, S. ve Sökezoğlu, D., (2009). Oyun, Hareket, Dans ve Ritim Yoluyla Müzik En 7-11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimler Üzerine Etkileri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Bildiriler – 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül (2009).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları, Ankara.